

MUSEUM DHONDT-DHAENENS

Het Museum Dhondt-Dhaenens presenteert een dialoog tussen ensembles van werken van kunstenaars van verschillende generaties. Vertrekpunt zijn twee kunstenaars uit de collectie Dhondt-Dhaenens: Rik Wouters en Henri-Victor Wolvens. Hun benadering van de verftoets is zeer verschillend: Rik Wouters schildert met snelle lichte toetsen, delen van het doek of papier vaak onbeschilderd latend, terwijl Henri-Victor Wolvens de olie- verf zeer pasteus aanbrengt waardoor een bijzondere textuur ontstaat. Deze twee benaderingswijzen vormen de aanzet voor de tentoonstellingsselectie: de verftoets die een autonoom motief wordt versus de verfaanbreng die een gelaagde huid vormt. Bij beide benaderingen is de actie van het schilderen belangrijker dan wat uiteindelijk voorgesteld wordt.

67-Z- 5, 1967. Collectie Jeanne & Charles Vandenhove, Luik

MARTIN BARRÉ

Reality Painting #6 (A Wall in My Bedroom), 2013. Courtesy Gladstone Gallery

RICHARD ALDRICH

90-91-72 x 144-A, 1990. Courtesy Galerie Nathalie Obadia, Parijs / Brussel. Foto Andre Moran

On elsewhere, 2013. Courtesy of the artist

JERRY GALLE

ERMIAS KIFLEYESUS

Beautiful seeds (detail), 2011. Courtesy of the artist

De jonge Amerikaanse kunstenaar **Richard Aldrich** (1975, Hampton, U.S.A.) maakt gebruik van heel verschillende schilderstijlen om een oeuvre op te bouwen dat zowel handelt over zijn eigen leefwereld als de literatuur, de muziek en de kunstgeschiedenis. Zijn werk kan er heel expressief en bombastisch uitzien, maar ook minimalistisch en wel doordacht, de ene keer abstract, een andere keer weer figuratief, soms geschilderd met pasteuze verftoetsen, soms ook vlak en zonder textuur. Net als de meeste kunst laat ook zijn werk zich niet vatten in enkele regels tekst. Na de vele vernieuwingen die het medium schilderkunst heeft doorgemaakt in de twintigste eeuw, heeft een kunstenaar als Richard Aldrich de vrijheid om radicaal zijn zin te doen en te experimenteren, zonder een zogenaamd baanbrekend standpunt over schilderkunst te hoeven volhouden.

Tussen 1950 en zijn overlijden in 1993 werkte **Martin Barré** (1924, Nantes – 1993, Parijs) aan een experimenteel oeuvre dat bestaat uit verschillende reeksen van werken. Terwijl hij in de jaren 1950 abstracte olieverfschilderijen maakte, geschilderd met het paletmes, maakte hij in de jaren 1970 conceptueel werk aan de hand van fotografie en in de jaren 1980 en 1990 kleurige acrylverfschilderijen met hoofdzakelijk geometrische vormen. De tentoongestelde reeks in het museum Dhondt-Dhaenens bestaat onder meer uit een aantal werken daterend uit de jaren 1960. Geïnspireerd door de graffiti die hij in de straten van Parijs zag, schilderde Barré met de spuitbus. Hij koos voor een matte zwarte verf die hij in curven of lijnen aanbracht op het naakte witte doek. Het spuiten van

de zwarte sporen op het witte doek intensifieerden de artistieke schepping tot een paar fracties van een seconde. Snelheid en toeval maakten zo inherent deel uit van het creatieproces.

De presentatie van het werk van Martin Barré is mogelijk gemaakt dankzij de genereuze medewerking van Galerie Nathalie Obadia.

Jerry Galle (1969, Antwerpen) voert reeds een aantal jaren onderzoek naar de creatieve impuls en in welke mate die kan gerealiseerd worden door computergestuurde robots. De tentoongestelde robotschilderijen zijn gemaakt met mobiele minicomputers waaraan penselen, voorzien van olieverf, worden bevestigd. De zelfgeschreven software bepaalt de richting waarin de schilderrobot zich moet bewegen op het doek. Elk schilderij heeft zijn unieke softwareprogramma afhankelijk van de thematiek ervan. Steeds wordt echter gebruik gemaakt van eenzelfde basisprincipe, namelijk de twijfel, die de geprogrammeerde acties van de robot ontregelt. Die twijfel resulteert in de grillige, 'abstract-expressionistische' penseelvoering. De keuze om een beeld als afgewerkt of geslaagd te beschouwen, is aan de kunstenaar. De schildersgeste, hoe expressief ook, blijft echter die van een machine.

Veel werken van **Ermias Kifleyesus** (1974, Addis Abeba, Ethiopië) vertrekken van de creatieve impulsen van anonieme mensen. De kunstenaar verzamelt in de cabines van telefoonwinkels in Europese grootsteden de krabbels, doedels en aantekeningen die gemaakt zijn door telefonerende mensen op stukken papier, panelen, in telefoonboeken of direct tegen de muur. Hoewel die krabbels onbewust

gemaakt zijn, staan ze wel symbool voor de internationale gemeenschap en voor de migratiestromen van vandaag. Veelal worden die telefooncabines namelijk gebruikt door jonge migranten die contact zoeken met het thuisfront. Ermias Kifleyesus brengt de vele stukjes krabbels en tekeningen samen en vult ze eventueel aan om er zijn werk mee te maken. Aan de hand van een zelf ontwikkelde transfertechniek slaagt hij er ook in om de vele verzamelde krabbeltjes om te zetten in monumentale composities op de muren of het plafond van de tentoonstellingsruimte.

Hoewel het werk van **Roy Lichtenstein** (1923-1997, New York) steeds in verband wordt gebracht met de comic strips, was de belangrijkste inspiratiebron van Lichtenstein de kunstgeschiedenis, en dan in het bijzonder het kubisme. Voor Lichtenstein vormde het beeldmateriaal dat hij gebruikte voor zijn werk slechts de aanleiding voor zijn experimenten. Hij gebruikte een speciaal soort stippen, zoals de rasterpunten die men in krantenfoto's en stripboeken ziet. Het beeld werd zodanig uitvergroet dat de stippen of 'dots' autonome motieven worden in de compositie. Zo creëerde Lichtenstein een spel tussen het 'artisanale' schilderen en het 'industriële' afbeelden. De eenvoudige stip werd zijn herkenbare signatuur. De reeks 'Haystacks' (Hooimijten) herneemt een bekend werk van de impressionist Claude Monet. Door het spel met verschillende kleuren maakte Lichtenstein een eigentijdse interpretatie van Monet's lichtstudies.

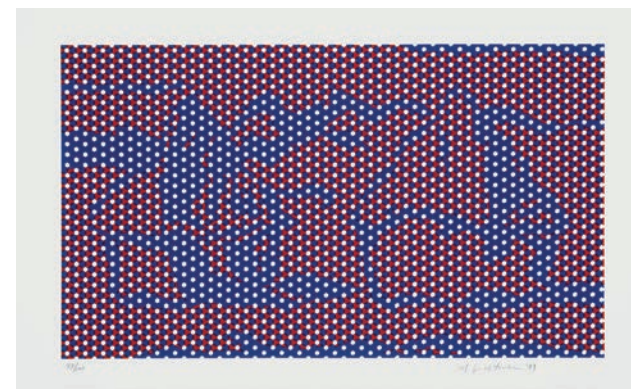
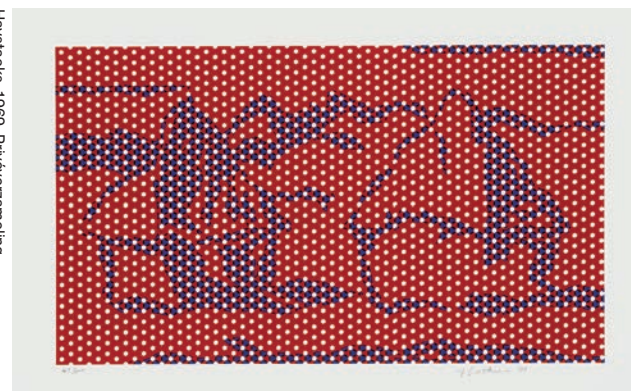
Het is de eerste maal dat het werk van de onlangs overleden kunstenaar **Kjell Nupen** (1955-2014,

Kristiansand, Noorwegen) in een Belgische museum wordt tentoongesteld. Nupen behoort zonder twijfel tot de belangrijkste hedendaagse kunstenaars uit Scandinavië. Hij studeerde in de jaren 1970 onder meer aan de Kunstakademie van Düsseldorf waar hij ook les kreeg van de beroemde schilder Gerhard Richter. Hoewel zijn schilderijen in die jaren zeer politiek zijn, koos hij ervoor om vanaf de jaren 1980 eerder motieven te gebruiken die hij vond in de natuur. Zijn kleurenpalet, beïnvloed door het Noorse licht, is zeer bijzonder. Zijn specifiek blauw is kenmerkend voor vele werken, die baden in een sfeer van isolement en een onbestemde dreiging. Behalve olieverf gebruikte hij ook graag andere organische materialen (zoals hars, was, teer, as) om de textuur van zijn werken te verrijken.

Toen **Robert Ryman** (1930, Nashville, U.S.A.) in de jaren 1950 als suppoost werkte in het Museum of Modern Art van New York (MoMA) leerde hij het abstract expressionisme kennen. Gefascineerd door de daad van het schilderen begon hij zelf te experimenteren met verf. Bekend werd Ryman met zijn monochroom witte schilderijen, waarmee hij een van de protagonisten werd van het Minimalisme. Ryman wou geen schilder zijn van afbeeldingen, maar wou met zijn werk in dialoog gaan met het licht en de ruimte. Door de jaren heen experimenteerde Ryman met verschillende materialen en technieken. Hoe minimaal zijn werken ook ogen, de essentie blijft de verfaanbreng en de verftoets.

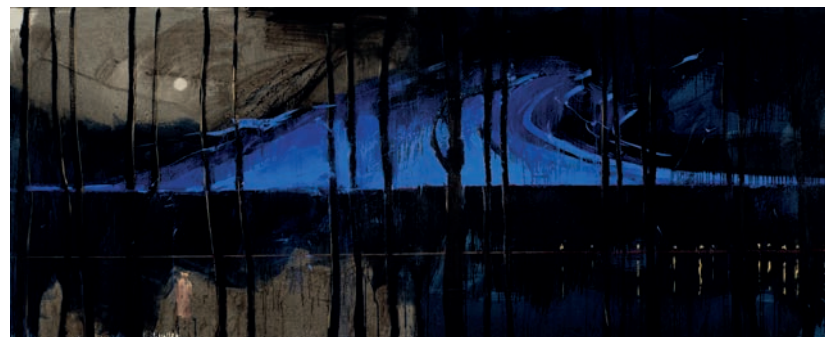
Niele Toroni (1937, Muralto-Locarno, Zwitserland) startte in 1966 zijn artistieke praktijk die hij

Haystacks, 1969. Privéverzameling

ROY LICHTENSTEIN

KJELL NUPEN

Stille natt/Glent mine, 2013. Privéverzameling
Courtesy/ Brandstrup Galleri

Untitled, 1963. Privéverzameling

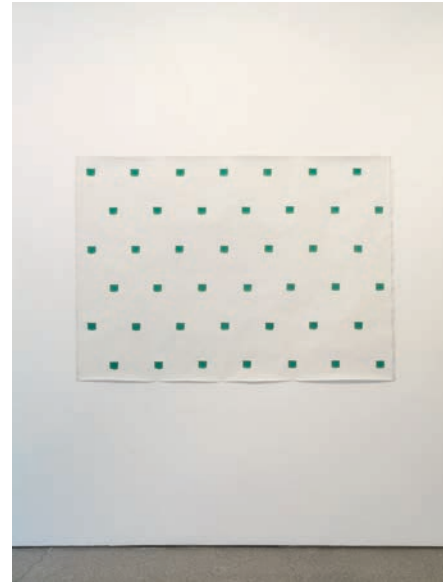
ROBERT RYMAN

PHILIPPE VANDENBERG

Untitled, 2002. Estate Philippe Vandenberg. Courtesy Hauser & Wirth

THERE IS NEVER ANY QUESTION OF
WHAT TO PAINT ONLY *HOW TO PAINT*.
ROBERT RYMAN

Empreintes de pinceau n°50 à intervalles de 30 cm: Portfolio, 1986.
Courtesy Galerie Greta Meert

NIELE TORONI

Empreintes de pinceau n°50, répétées à intervalles réguliers, "Encore une histoire de portes", 2007

HET WERK BEVINDT ZICH ACHTER HET SCHILDERIJ.
DE MAGIE IS NIET WAT MEN ZIET, MAAR WAT ER
GEBEURT VOORBIJ HET KIJKEN, ACHTER DE HUID.
DE MAGIE IS WEL ZICHTBAAR, MAAR ALLEEN
WANNEER MEN IN HET DOEK STAPT.

PHILIPPE VANDENBERG

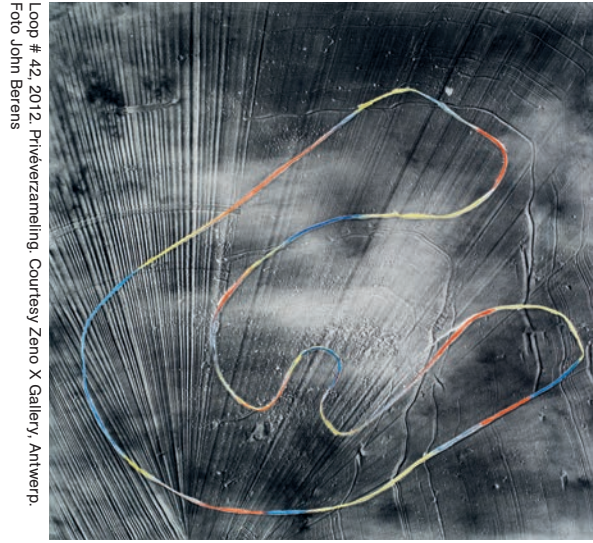
Formal Transimplants II, 2013. Courtesy Zeno X Gallery, Antwerp. Foto John Berens

KOEN VAN DEN BROEK

Still Kelly, 2013. Privéverzameling. Courtesy Galerie Grata Meert

JACK WHITTEN

Loop # 42, 2012. Privéverzameling. Courtesy Zeno X Gallery, Antwerp. Foto John Berens

‘Travail-Peinture’ benoemde en die bestaat uit het plaatsen van de afdruk van zijn verfborstel met het nummer 50 op regelmatige intervallen. Op die manier herleidde Toroni de schilderkunst tot zijn essentie: de verftoets. Ook al lijken alle verftoetsen op het eerste gezicht hetzelfde, toch kunnen ze nooit identiek zijn. De persoonlijke actie van het schilderen door de kunstenaar, hoe minimaal ook, blijft belangrijk. Heel vaak brengt Toroni zijn ‘empreintes’ direct op de muren aan, zo een dialoog aangaand met de ruimte. In het museum Dhondt-Dhaenens realiseerde Toroni in 2007 een werk boven de bureau- en toiletdeuren naar aanleiding van de tentoonstelling van de verzameling Roger & Hilda Matthys-Colle. Ter gelegenheid van de Biënnale werd het werk opnieuw zichtbaar gemaakt.

Voor **Philippe Vandenberg** (1952, Gent – 2009, Brussel) was schilderen geen vrijblijvende bezigheid, maar vormde het een noodzakelijke betrachting om het leven en het universum te vatten. Zijn schilderijen hebben niet de bedoeling om de toeschouwer te behagen, maar zijn een vaak rauwe interpretatie van de ‘condition humaine’ en confronteren ons met existentiële vragen. De tentoongestelde reeks dateert uit de periode 1999 – 2001, geschilderd net na zijn grote retrospectieve in het Museum voor hedendaagse Kunst van Antwerpen (MUHKA). Na reeksen van beladen figuratieve schilderijen met vele literaire verwijzingen, weerde hij in deze reeks elke vorm van figuratie, om een kosmische leegte te scheppen. In de periode dat hij aan deze reeks werkte, was de kunstenaar erg begaan met de sombere poëzie van Georg Trakl. De verfhuid ziet

er allesbehalve gaaf uit, maar is het resultaat van vele overschilderingen, van een onconventionele verfaanbreng en van de chemische reacties tussen de olieverf en terpentijn. De craquelures die met de tijd ontstonden maakten voor Vandenberg inherent deel uit van het werk: het creëert een doorleefde verfkorst.

Het werk van **Koen van den Broek** (1973, Bree) vertrekt meestal van percepties van het urbane landschap in de Verenigde Staten. Met zijn fototoestel kadreert de kunstenaar een stuk realiteit die hij nadien omzet in schilderkunst. Het proces van het schilderen maakt het beeld abstracter: details worden geaccentueerd, het overbodige weggelaten, het licht- en schaduwspel geïntensifieerd. Perspectieflijnen en kleurvlakken blijven niet langer gebonden aan de gefotografeerde realiteit, maar creëren een nieuwe plastische spanning. Vooral in de laatste werken is de abstractie van het beeld nog verder doorgevoerd. In zijn werk resonanceert zo niet alleen het desolate Amerikaanse landschap maar evengoed het werk van schilders zoals Henri Matisse, Clyfford Still en Franz Kline.

De eerste artistieke experimenten van **Jack Whitten** (1939, Bessemer, U.S.A.) dateren uit de jaren 1960 en waren sterk beïnvloed door het Amerikaanse abstract expressionisme. Door de jaren heen is Whitten echter blijven experimenteren en ontwikkelde hij nieuwe schildermethodes om een bijzondere textuur te verkrijgen. Hij werkte onder meer een methode uit om acrylverftegeltjes te maken die hij integreert in zijn schilderijen. Deze collagetechniek genereert een

bijzondere textuur en doet denken aan de mozaïekwerken uit de Byzantijnse architectuur. De vaak indrukwekkende formaten van zijn doeken versterken de intensiteit van de beleving.

Het werk van **Henri-Victor Wolvens** (1896, Brussel – 1977, Brugge) kwam tot ontplooiing in de nadagen het Vlaamse expressionisme. Hoewel Wolvens een expressieve toets hanteerde kan men hem niet beschouwen als een epigoon van het expressionisme, wel als een einzelgänger die – vooral na de tweede wereldoorlog – een zeer persoonlijk en eigenzinnig oeuvre heeft bijengeschilderd. Het bekendst zijn zonder twijfel de strand- en zeezichten van Wolvens. Het zijn zeer levendige taferelen, benadrukt door de smeuijge en kleurrijke verftoetsen. De dikke verfkorst die Wolvens aanbrengt op het doek zit vol leven en licht en getuigt van zijn levensvreugde en schildersplezier.

Hoewel **Rik Wouters** (1882, Mechelen – 1916, Amsterdam) zijn artistieke loopbaan startte als beeldhouwer, en een dertigtal beelden van hoge kwaliteit schiep, waren het de schilder- en tekenkunst die zijn grootste passie werden. In nauwelijks zes jaar tijd, voor zijn tragische dood in 1916, realiseerde hij een 150-tal schilderijen en honderden tekeningen en aquarellen. Zijn directe omgeving vormde telkens de aanleiding voor zijn schilderijen en tekeningen. Af en toe schilderde hij een interieurzicht, een zelfportret of een landschap, maar zijn lievelingsonderwerp was zijn eigen vrouw Nel die hij in vele poses, vaak tijdens haar huishoudelijk werk, ver-eeuwigde. Veel meer echter dan een waarheidsgetrouwe voorstelling van

een efemeer moment zijn de schilderijen van Wouters een wonderlijk spel van vrolijke kleuren, rake verftoetsen en een vibrerend licht dat het taferel doet baden in een heerlijke zomerse sfeer.

HENRI-VICTOR WOLVENS

Cabines et chars à voile, z.d. Privéverzameling

Massend gefij, 1962. Privéverzameling

La Panne, 1963. Privéverzameling

RIK WOUTERS

Salon bij Georges Giroux, 1912. Museum Dhondt-Dhaenens

POUR LE MUSÉE DHONDT-DHAENENS À DEURLE.
UNE ARCHITECTURE DANS LA NATURE.
JE TRAVAILLE À L'EXTÉRIEUR.

PAR DESSUS LA HAIE UN CHEVAL REGARDE :
VOIT-IL LES EMPREINTES DU PINCEAU NR.50 ?

NIELE TORONI